

skej eparchie. Lucia Němcová v príspevku *Modlitebné knihy v historickom fonde Štátnej vedeckej knižnice v Prešove* skúmala unikátne modlitebné knižky českej a slovenskej proveniencie, ktoré sa v súčasnosti nachádzajú v zbierkach Štátnej vedeckej knižnice v Prešove. Peter Žeňuch v štúdiu *Religiózný rozmer každodennosti na príklade edukačných cyrilských rukopisných prameňov z východného Slovenska v 18. storočí* vykresľoval obraz každodenného života východoslovenského gréckokatolíka na základe cyrilských rukopisov. Významnej osobnosti gréckokatolíckej cirkvi sa venoval Michal Glevaňák v príspevku *ThDr. Ivan Kizák – zostavovateľ zborníka pod názvom „Sborník cerkovných pisznopinij vo cerkvach parochialnõch szoversajemõch“ ako odpoveď na maďarizačné tlaky vtedajšej doby*. Glevaňák priblížil úlohy gréckokatolíckych náboženských predstaviteľov v rámci silnejúcej maďarizácie na našom území. Marta Germušková predstavila osobnosť Jozefa Tótha vo svojom príspevku *Jozef Tóth – významná literárna a duchovná osobnosť*. V prvom zahraničnom príspevku s názvom *Styky apoštolského administrátora Prešovskej gréckokatolíckej eparchie Dionýza Nyáradiho s duchovenstvom a kultúrno-vzdelávacími inštitúciami Podkarpatskej Rusi (1922 – 1926)* autor Igor Lichtej analyzoval snahu Dionýza Nyáradiho o „obnovenie národnej povahy“ Prešovskej eparchie. Zaujímavú tému predstavil Peter Jambor v príspevku s názvom *Otázka americkej emigrácie gréckokatolíckeho obyvateľstva Šarišského archidiakonátu v období biskupa Jána Vályiho (1883 – 1911)*, v ktorom sa autor zaoberal pozadím emigrácie príslušníkov gréckokatolíckej cirkvi z oblasti východného Slovenska, najmä Šariša. Samotnej prítomnosti gréckokatolíckej cirkvi na území dnešného východného Slovenska a jej pôsobenia z hľadiska každodenného života bežného ľudu sa vo svojich príspevkoch venovali Annamária Kónyová – *Ortodoxní, uniati, gréckokatolíci a reformovaná cirkev na území dnešného východného Slovenska v 17. storočí*, ktorá sa vo svojom prepracovanom príspevku zamerala na vzťahy a prepojenia medzi príslušníkmi rozličných vierovyznaní v skúmanej oblasti; ďalej Mária Kaletová – *Farnosť Kamienka vo svetle kanonickej vizitácie z roku 1880 či Gréckokatolícka cirkev v bývalej Turnianskej župe* od autorky Moniky Bodnár. Tejto téme sa venuje aj druhý z dvoch zahraničných príspevkov s názvom *Hrabské v hľadaní „božieho a ľudského zákona“ (História jedného konfliktu medzi gréckokatolíckymi a pravoslávnyimi v medzivojnovom období na Slovensku)* od Viktórie Sergienko.

Zborník predstavuje komplexný pohľad na históriu a pôsobenie gréckokatolíckej cirkvi na území dnešného Slovenska a na životy jej členov v rozličných, avšak chronologicky nadväzujúcich obdobiach. Uverejnené príspevky poskytujú možnosť zrozumiteľne a zároveň detailne spoznať históriu gréckokatolíckej cirkvi na určitej časti nášho územia, jej prepojenia s inými cirkvami ako aj väzby na zahraničie, najmä na Ukrajinu, na ktorej má gréckokatolícka cirkev korene a na Ameriku, do ktorej veľa príslušníkov tejto cirkvi emigrovalo za lepším životom. Pozitívnym doplnkom zborníka sú dva príspevky zahraničných autorov. Väčšina príspevkov je vhodne doplnená tematickými farebnými fotografiami. Zborník veľkou mierou prispieva k poznaniu významnej časti minulosti gréckokatolíckej cirkvi, jej predstaviteľov a veriacich na území východného Slovenska a ako celok ho môžeme hodnotiť veľmi pozitívne.

Alexandra Ballová, MPhil.

Podavka, O., Svatoš, M. a kol. *Johann Peter Cerroni – Spisovatelé království Českého Díl II.: C – D. Praha: Filosofia, 2019. ISBN 978-80-7007-514-2.*

Projekt *Johann Peter Cerroni a Historia Litteraria jeho doby* vznikol na pôde Kabinetu pro klasická studia Filosofického ústavu AV ČR. Cieľom na viaceré etapy rozčlenenej úlohy je sprístupnenie latinského slovníka spisovateľov *Scriptores Regni Bohemiae*, ktorého autorom je literárny historik a zberateľ Johann Peter Cerroni (1753 – 1826). Ako vyštudovaný právnik sa stal sekretárom Moravskosliezského gubernia, cenzorom a archivárom zrušených kláštorných fondov. Približne v rokoch 1792 – 1825 pripravil abecedne zoradený lexikón vzdelancov, ktorí sa narodili, žili alebo aspoň čiastočne pôsobili na území Čiech v období stredoveku a raného novoveku a venovali sa humanitným vedám a literatúre. Materiál usporiadal do 24 zväzkov, ktoré sa však do tlače nedostali a Cerroniho dielo tak ostalo dlhý čas v rukopise. Dnes je uložené v Moravskom zemskom archíve v Brne.

V rámci projektu už bola publikovaná kolektívna monografia *Historia litteraria v českých zemích od 17. do počátku 19. století* (2016), ktorá sa zaoberá vývojom, premenami a hlavnými predstaviteľmi tohto konceptu, taktiež vyšiel prvý diel edície Cerroniho slovníka *Spisovatelé království českého Díl I., A – B* (2016) a o rok neskôr (2017) tretí diel, ktorý obsahuje autorov pod písmenami E – F.

Predložený druhý zväzok edície obsahuje dva rukopisné Cerroniho diely s menami autorov začínajúcimi na písmená C a D, čo spolu predstavuje 277 hesiel. Na spracovaní hesiel sa, podobne ako v predchádzajúcich zväzkoch, podieľal tím latinských filológov, bohemisti, germanisti a hebraista, ktorí preložili jednotlivé biografické medailóny, pripravili textovo-kritický aparát a výkladové poznámky.

Ku každému heslu je pripojená sigla spracovateľa. Heslám bola ponechaná pôvodná Cerroniho štruktúra a urobili sa len nevyhnuté grafické úpravy kvôli prehľadnosti textu. Za priezviskom a menom autora nasledujú údaje o autorovom živote v rôznom rozsahu v závislosti od Cerroniho vedomostí. Vedľa biogramu je v hranatých zátvorkách uvedený jeho preklad. V časti *Scripta* nasledujú rukopisné alebo tlačené diela autora. Záver hesla tvoria Cerroniho odkazy na použité pramene (*In margine*). Každé heslo je doplnené poznámkovým aparátom pod čiarou, ktorý obsahuje tri druhy editorských poznámok. Textovokritické poznámky evidujú jazykové, resp. textologické zásahy, výkladové poznámky k latinskému originálu sú určené na opravy či doplnky Cerroniho textu, výkladové poznámky k prekladu sú použité len v prípade nejasností či nejednoznačnosti latinského textu. Najobsažnejšie sú poznámky k latinskému textu, pretože obsahujú varianty mien konkrétneho autora v latinskom jazyku, ale aj vo vernakulárnych jazykoch, ďalej doplnené údaje o narodení a úmrtí (ak chýbali a dali sa zistiť) a odkazy na základnú literatúru o živote a diele autora.

Ďalšie editorské poznámky korigujú Cerroniho omyly, dopĺňajú a špecifikujú biografické či bibliografické údaje. Register mien je zaradený za slovníkovou časťou a obsahuje aj rôzne varianty mien autorov. Za ním nasleduje zoznam značiek (sigiel) autorov.

Súčasťou zväzku je aj podrobná metodika práce s originálnym textom, a to zásady edičného spracovania latinských textov a prepisu českých, nemeckých a hebrejských textov. Za metodikou práce je zoznam nerozpisovaných skratiek v texte edície, zoznam všeobecne používaných skratiek a skratiek inštitúcií.

V závere je zoznam literatúry, ktorú editori citovali v poznámkovom aparáte. Veľmi bohatým a zaujímavým zdrojom je *Seznam Cerronim skráceně citovaných pramenů a literatury*, ktorý obsahuje všetky archívne dokumenty, rukopisné a tlačené diela, ktoré Cerroni použil pri zostavovaní hesiel o jednotlivých autoroch. Tieto záznamy editori v abecedne zoradenom zozname rozpisali a doplnili správnym názvom, datovaním, prípadne súčasným miestom uloženia.

Ako dokladá samotný súpis, pri príprave svojho diela Cerroni používal rozmanitú škálu prameňov, predovšetkým z územia českých krajín, Moravy a Sliezska. Okrem toho však siahol aj po katalógoch a dielach literárnych historikov z dobového Uhorska.

Cerroniho spájalo osobné priateľstvo napr. so známym zberateľom a znalcom staršej literatúry Jurajom Ribayom, ktorého bližšie neurčený opis katalógu jeho knižnice používal pri svojej práci (*Cat. Bibl. Georgii Ribay*, s. 445). Rovnako čerpal zo zbierky zakladateľa národného múzea a knižnice (dnešnej Országos Széchényi Könyvtár) grófa Ferenca Széchényiho (*Catalogus bibliothecae comitis Francisci Seczenii Budae*, s. 445) a diela historika a pedagóga Daniela Cornidesa *Bibliotheca Hungarica...* (Pestini 1792, s. 445.). Ďalšou pomôckou bola dvojzväzková biobibliografická práca o autoroch z rádu piaristov literárneho historika Alexeja Horányiho *Scriptores Piarum scholarum ...* (Budae 1808 – 1809, s. 454).

Druhý zväzok z edície diela J. P. Cerroniho predstavuje prehľadný, kvalitne spracovaný biobibliografický lexikón s precízne sformulovanými zásadami práce s originálnym textom. Svojím obsahom (ako aj už vydané a ďalšie pripravované diely) napĺňa cieľ edície – prispieť k hlbšiemu poznaniu dejín a kontinuity vzdelávania v Čechách. Cerroniho text obsahuje množstvo poznatkov, ktoré by boli inak nedostupné (či ťažko prístupné) a poskytuje tak na jednom mieste prehľad o publikačnej činnosti autorov spätých s územím Čiech v rozpätí dvoch historických období. Zároveň reprezentuje cenný príspevok k literárnym dejinám, bibliografii, dejinám knižnej kultúry ako aj dejinám ďalších odborov.

Mgr. Miriam Ambrúžová Poriezová, PhD.